

Nr 7.

Ank. till Riksd. kansli den 23 maj 1910 kl. 2 e. m.

Särskilda utskottets nr 2 utlåtande, nr 2, i anledning af dels Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till bestridande af kostnaderna för arbetsdomstolen under år 1911, dels en af friherre Palmstierna med för anledande af nämnda proposition väckt motion.

I en till Riksdagen aflåten proposition (nr 207) har Kungl. Maj:t, under återopande af bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver justitiedepartementens ärenden den 15 sistlidne april, föreslagit riksdagen att, under förutsättning att lag om särskild domstol i vissa arbetstvister enligt Kungl. Maj:ts därom afgifna proposition af Riksdagen antages, till bestridande af kostnaderna för arbetsdomstolen under år 1911 å extra stat för samma år bevilja 65,000 kronor.

Till förenämnda statsrådsprotokoll har föredragande departementschefen i ärendet anfört följande:

»Bland de lagförslag å arbetsaftalslagstiftningens område, som genom nådig proposition den 11 mars 1910 förelades Riksdagen, är ett förslag om särskild domstol i vissa arbetstvister; för handläggning af mål, som röra kollektivafstal, skulle i Stockholm inrättas en särskild domstol, benämnd arbetsdomstolen. För denna domstol, hvilken är afsedd att träda i verksamhet, med nästkommande års ingång, torde anslag nu böra äskas till uppförande å 1911 års riksstat. Att härvid begära medel å ordinarie stat synes ej böra ifrågakomma; storleken af den nya domstolens arbetsbörda kan svårligen på förhand beräknas, och det torde öfver hufvud vara lämp-

ligt, att, till dess någon tids erfarenhet vunnits om domstolens verksamhet, allenast å extra stat beviljas det belopp, till hvilket sammanlagda kostnaderna för domstolen kunna beräknas uppgå.

Arbetsdomstolen skall — enligt förslaget — bestå af tre lagkunniga män, hvilka fullgjort hvad författningarna föreskrifva dem, som må nyttjas i domareämbeten, och af hvilka en skall vara ordförande i rätten, samt af fyra i arbetsförhållanden erfarna och kunniga män. Med utnämmande af de lagfarna ledamöterna skall anstå tills annorlunda blifver stadgadt; tills vidare skola innehafvare af andra domarebeställningar förordnas att uppehålla dessa befattningar.

Hvad aflöningen till de lagfarna ledamöterna beträffar, måste vid dess bestämmande hänsyn tagas därtill, att arbetets synnerligen ansvarsfulla och grannliga beskaffenhet kräfver af befattningarnas innehafvare ej blott framstående juridisk kompetens utan äfven kvalifikationer i andra afseenden och att detta i alldeles särskild grad gäller domstolens ordförande. För erhållande af rätte mannen å ordförandeplatsen torde erfordras, att ordförandens arfvode sättes till 12,000 kronor årligen, motsvarande den aflöning, presidenterna i rikets hofrätter uppbära, och att än högre aflöning — 13- å 14,000 kronor — kan beviljas, därest särskilda skäl därtill föreligga, t. ex. om det skulle finnas önskvärdt att till befattningen utse ledamot af högsta domstolen. De två öfriga lagfarna ledamöternas arfvoden har jag tänkt mig kunna bestämmas till hvad ett hofrättsråd med intjänade tre ålderstillägg åtnjuter i aflöning eller 8,700 kronor om året.

De icke lagfarna ledamöterna i arbetsdomstolen skulle ej, likasom de lagfarna, uteslutande ägna sig åt arbetet i domstolen; de skulle inkallas till tjänstgöring, då mål i domstolen förekomma till handläggning. Åt hvar och en af dem synes kunna anvisas dels ett årligt arfvode af 2,000 kronor och dels särskild ersättning af 10 kronor för hvar dag, då ledamoten deltagar i domstolens sammanträde eller i anledning af sammanträde är stadd på resa mellan sitt hemvist och sammanträdesorten.

Åtskilliga af de sysslor, som vid de allmänna domstolarna utföras af särskilda tjänstemän, kunna i arbetsdomstolen, åtminstone till en början, besörjas af de lagfarna ledamöterna. Ordföranden skulle sålunda förestå domstolens kansli, och å de båda öfriga lagfarna ledamöterna torde kunna läggas skyldighet att, efter inbördes fördelning, öfvervaka protokollsföringen och ansvara för protokollets riktighet. Utan kanslibitråde kan dock domstolen ej vara; för protokollsföringen och andra notariegöromål samt registratorssysslor lär det böra anställas en tjänsteman, för hvilken den årliga

aflöningen torde kunna bestämmas, såsom för notarierna i Svea hofrätt, till 4,500 kronor.

Såväl ledamot som kanslibitråde bör naturligtvis, när domstolen sammanträder å annan ort än den, där han är bosatt, utöfver nu nämnda arfvoden bekomma resekostnads- och traktamentsersättning enligt vanliga grunder.

Dessutom måste beräknas ett belopp för hyra af lokal jämte belysning och uppvärmning m. m., anskaffande och underhåll af inventarier till lokalen, inköp af böcker, aflöning af vaktmästare och andra expenser.

Den förslagsberäkning, jag uppgjort, är följande:

arfvode till domstolens ordförande	kronor 12,000: —
arfvoden till två lagfarna bisittare, 8,700 kronor till hvardera	» 17,400: —
årsarfvoden till fyra icke lagfarna ledamöter, 2,000 kronor till hvarje	» 8,000: —
dagarfvoden till dem	» 6,000: —
arfvode till ett kanslibitråde	» 4,500: —
resekostnads- och traktamentsersättningar	» 6,000: —
öfriga utgifter	» 11,100: —
	<hr/>
	Summa kronor 65,000: —

Om under första året, då utgifterna för inköp af inventarier och böcker gifvetvis komma att stiga till högre belopp än sedermera blir fallet, anslaget skulle visa sig otillräckligt, torde hinder ej möta att under detta år för utgifter af nämnda slag i mån af behof anlita andra hufvudtitelns expensanslag.»

Ifrågavarande proposition har af Riksdagens båda kamrar hänvisats till behandling af särskilda utskottet nr 2.

Härjämte har utskottet fått till sig för handläggning öfverlämnad en af friherre *Palmstierna* inom andra kammaren väckt motion (nr 309), däri föreslagits, att Riksdagen utöfver det anslag af 65,000 kronor, som Kungl. Maj:t begärt, på extra stat för år 1911 till bestridande af kostnaderna för arbetsdomstolen ville bevilja ytterligare 8,000 kronor, samt att årsarfvode till de fyra icke lagfarna ledamöterna i domstolen måtte bestämmas till 4,000 kronor åt hvardera af dem.

Beträffande de skäl, hvarpå motionären grundat sitt förslag, tillåter sig utskottet att hänvisa till motionen.

Det utlåtande, som utskottet tidigare afgifvit öfver Kungl. Maj:ts förslag till lag om särskild domstol i vissa arbetstvister, innefattar tillstyrkan, att en domstol, benämnd arbetsdomstolen, måtte inrättas för handläggning af vissa tvister, samt att denna domstol, på sätt Kungl. Maj:t föreslagit, skall bestå af sju ledamöter, af hvilka tre, och bland dessa domstolens ordförande, utnämnas af konungen, samt de återstående fyra, efter inhämtande af förslag från arbetsgifvare- och arbetareorganisationer, förordnas af konungen för två år i sänder. Beträffande förstnämnda tre ledamöter har utskottet förordnat den afvikelse från Kungl. Maj:ts förslag, att endast ordföranden och en ledamot ovillkorligen skola vara juridiskt bildade personer, under det att vid besättande af den tredje platsen valet må träffas fritt, oberoende af juridiska kvalifikationer. Af hvad sålunda föreslagits torde dock icke föränledas någon ändring i den af Kungl. Maj:t uppgjorda förslagsberäkning i fråga om arvodet till dessa ledamöter, utan torde detta i beräkningen böra bibehållas vid 12,000 kronor till ordföranden och 8,700 kronor till vardera af de två andra ledamöterna.

Vidkommande åter de fyra ledamöter af domstolen, som skola af konungen förordnas för två år i sänder, synes det utskottet, att deras aflöningsförmåner blifvit i den kungliga propositionen alltför knappt beräknade. Utskottet har ansett sig kunna antaga, att arbetsdomstolens arbete, åtminstone efter någon tid, skall blifva af den omfattning, att domstolens ledamöter nödgas ägna större delen af sin tid åt detsamma, och utskottet har på sådan grund i sitt förenämnda utlåtande afstyrkt Kungl. Maj:ts förslag, att det skulle påhvila en hvar såsom en medborgerlig skyldighet att emottaga förordnande såsom bisittare i domstolen. Med hänsyn härtill torde vara nödvändigt att ställa aflöningsförhållandena för ifrågavarande ledamöter så, att ej på grund af aflöningsknapphet svårigheter möta att erhålla lämpliga personer för befattningarna. Är utskottets förberörda antagande riktigt, följer däraf, att åt domstolens ledamöter måste beredas den inkomst af denna deras verksamhet, att de ej behöfva vara hänvisade till att genom annan sysselsättning bereda sig ökade förvärfsmöjligheter. I sådant hänseende synes en årlig inkomst af minst 5,000 kronor — rese- och traktamentsersättning vid förekommande resor oberäknade — böra skäligen beräknas. Under förutsättning att dagarfvodena till de fyra ledamöter, hvilka förordnas för viss tid, komma att uppgå till 1,500 kronor om året, bör följaktligen det årliga arvodet beräknas till 3,500 kronor i stället för det af Kungl. Maj:t ifrågasatta beloppet af 2,000 kronor. Häraf skulle föränledas en höjning af det begärda anslaget med 6,000 kronor.

Jämväl i ett annat afseende synes någon ökning af anslaget vara erforderlig. På sätt åberopade statsrådsprotokollet gifver vid handen, är afsedt att ålägga lagfaren ledamot, dock ej ordföranden, vissa skyldigheter i fråga om protokollsföringen vid arbetsdomstolen. Varder endast en sådan ledamot utsedd, skulle möjligen däraf för vissa fall nödvändiggöras en öfverflyttning af någon del af berörda skyldigheter på det kansli-biträde, som skulle hos arbetsdomstolen anställas. För sådan händelse kan komma att erfordras anlåtande af tillfällig arbetshjälp åt nämnda kansli-biträde för fullgörande af andra hans åligganden. Medel härtill synas böra beredas genom höjande af det beräknade beloppet för »öfriga utgifter» med 2,000 kronor.

På grund af det anförda hemställer utskottet,

1) att Riksdagen, under förutsättning att lag om särskild domstol i vissa arbetstvister i enlighet med utskottets därom afgifna förslag af Riksdagen antages, måtte till bestridande af kostnaderna för arbetsdomstolen under år 1911 å extra stat för samma år bevilja 73,000 kronor; samt

2) att friherre Palmstiernas ofvanberörda motion, i hvad den ej genom utskottets under 1) gjorda hemställan vunnit beaktande, ej måtte föranleda någon Riksdagens åtgärd.

Stockholm den 22 maj 1910.

På utskottets vägnar:

GUST. LAGERBRING.

Reservationer:

dels af herr af Petersens, som ansett, att skäl icke förebragts till höjande af den utaf Kungl. Maj:t beräknade kostnaden för arbetsdomstolen; dels af herr Akerman.

Tillägg

till Särskilda utskottets nr 2 utlåtande nr 2.

Reservation:

Beträffande *kostnaderna för arbetsdomstolen* har reservation afgifvits jämväl af herr *Liedberg*, som yrkat bifall till Kungl. Maj:ts förslag oförändradt.
